

Razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima

Završni izvještaj: 20. prosinca 2023.

Broj ugovora: 07-0422-23

Koordinator programa: Tanja Buzina

Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima (KAM) razvijen je u suradnji knjižničarske, muzejske, arhivističke i akademske zajednice u okviru programâ Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju (2014-2019) i Razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima (2019-). Od 2019. godine razvoj i održavanje Pravilnika u nadležnosti je triju nakladnika: Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (NSK), Muzejskoga dokumentacijskog centra (MDC) i Hrvatskoga državnog arhiva. (HDA). Aktivnosti razvoja i održavanja koordinira i provodi Stalni odbor, koji prema potrebi imenuje radne grupe za određene zadatke.

Izvještaj se odnosi na programske aktivnosti obavljene u razdoblju od 1. siječnja do 20. prosinca 2023. godine.

Aktivnostima je koordinirao Stalni odbor za razvoj i održavanje Pravilnika u sljedećem sastavu:

Članovi:

1. NSK: Tanja Buzina
2. NSK: Elia Ekinović Micak
3. HDA: Silvija Babić
4. HDA: Melina Lučić
5. MDC: Snježana Radovanlija Mileusnić
6. MDC: Jelena Balog Vojak
7. HMD: Ivana Gržina
8. HAD: Ana Holjevac Tuković
9. HKD: Jasenka Pleško
10. FFOS: Kristina Feldvari
11. FFZG: Ana Barbarić
12. UNIZD: Marijana Tomić

Predsjednica: Tanja Buzina. Tajnica: Petra Pancirov (NSK)

Radna grupe za smjernice i primjere (voditeljica: Elia Ekinović-Micak)

Na temelju rezultata testiranja¹ Pravilnika u AKM zajednici i provedenih istraživanja², u toku je izrada smjernica za sve tri zajednice (knjižnice, arhivi, muzeji) koje će obuhvatiti opći uvodni dio o Pravilniku, objašnjenje terminologije i upute kako se služiti Pravilnikom u radu bez obzira na vrstu ustanove, formate ili informacijske sustave u uporabi.

¹ Dostupno na <https://www.kam.hr/wp-content/uploads/2023/06/Izvjestaj-o-testiranju-Pravilnika-KAM.pdf>

² Feldvari, K., Petr Balog, K., & Badurina, B. (2023). Percepcija i stavovi stručnjaka hrvatske AKM-zajednice o implementaciji i primjeni Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima. Vjesnik Bibliotekara Hrvatske, 66(2), 1–24. <https://doi.org/10.30754/vbh.66.2.1088>

Provedba: članovi *Radne grupe za smjernice i primjere* i vanjski suradnici

Tehnička radna grupa za izradu i održavanje ontologije Pravilnika KAM (voditeljica: Mirna Willer) usvojila je završnu verziju ontologije Pravilnika (ontologija KAM) kao verziju za testiranje u registru imenskih prostora, tj. operativnu ontologiju (skup imenskih prostora) verzije 1.0 Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima (Pravilnik KAM). Provedeno je identificiranje, usporedba i odabir optimalnog alata za testiranje (provjere semantičke konzistentnosti) i objavljivanje ontologije elemenata KAM pravilnika, te testiranje tehničke izvedbe završne verzije ontologije kao skupa porodice elemenata (.xlsx tablice; OWL: Web Ontology Language). Odabran je u program Protégé, otvoreni, *open-source* alat za pohranu ontologije i njeno testiranje.

Provedba: TRG i vanjski suradnik

U sklopu **edukacija za primjenu Pravilnika KAM** na mrežnim stranicama CSSU dostupne su snimke webinarâ:

„Uvod u Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima” (dr. sc. Ana Vukadin)
„Knjige i druga omeđena tekstualna građa” (Elia Ekinović Micak)
„Novine, časopisi i druga serijska tekstualna građa” (mr. sc. Sonja Pigac)
„Kartografska građa” (dr. sc. Mira Miletić Drder)
„Objekti kulturne i prirodne baštine” (Jelena Balog Vojak)
„Glazbena, filmska i videograđa” (Vikica Semenski i Andrea Šušnjar)
„Nadzor nad imenima i nazivljem” (Elia Ekinović Micak i Ana Knežević Cerovski)
„Odnosi između jedinica opisa” (Elia Ekinović Micak i Ana Knežević Cerovski)
„Ontologija (imenski prostor)” (prof. dr. sc. Mirna Willer i izv. prof. dr. sc. Goran Zlodi)
„Likovna građa” (Ivana Gržina i izv. prof. dr. sc. Goran Zlodi)

Edukacija studenata kontinuirano se provodi kroz uključivanje KAM-a u silabuse predmeta vezanih uz organizaciju informacija na preddiplomskoj i diplomskoj razini na Odjelu informacijskih znanosti Sveučilišta u Zadru.

Diseminacija rezultata i promocija Pravilnika KAM predstavljena na sljedećim stručnim skupovima:

Libraries in the Digital Age (LIDA) ; Osijek, 24. - 26 svibnja 2023:

- Ana Knežević Cerovski, Petra Pancirov : Importance of the agent entity identifiers in the digital world

Seminar arhivi, knjižnice muzeji (AKM) ; Poreč, 29. studenoga - 1. prosinca 2023 :

- Elia Ekinović Micak (NSK), Mirna Willer: Pravilnici i standardi ISBD for Manifestation (ISBDM) i Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima (KAM) interoperabilnost međunarodnog standarda i nacionalnog pravilnika

- Ana Knežević Cerovski, Petra Pancirov (NSK): Aplikacijski profil za entitet grupe: primjena Pravilnika KAM u Normativnoj bazi NSK

Na inicijativu *Radne grupe za edukaciju i primjenu Pravilnika KAM* (voditeljica: Ana Barbarić) tematski broj *Vjesnika bibliotekara Hrvatske* u 2023. posvećen je temi „Obrada građe u knjižnicama, arhivima i muzejima – koncepti, modeli, norme“. U broju 66, 2 (2023) objavljeni su radovi:

- Feldvari, K., Petr Balog, K., & Badurina, B. (2023). Percepcija i stavovi stručnjaka hrvatske AKM-zajednice o implementaciji i primjeni Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima. *Vjesnik Bibliotekara Hrvatske*, 66(2), 1–24. <https://doi.org/10.30754/vbh.66.2.1088>
- Willer, M., Vukadin, A., Bosančić, B., Rajh, A., & Zlodi, G. (2023). Ontologija Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima. *Vjesnik Bibliotekara Hrvatske*, 66(2), 25–52. <https://doi.org/10.30754/vbh.66.2.1092>
- Filipeti, A., Romac, M., & Balog Vojak, J. (2023). Edukacija o primjeni Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama arhivima i muzejima kroz Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj i Radnu grupu za edukaciju pri Stalnom odboru za razvoj i održavanje pravilnika. *Vjesnik Bibliotekara Hrvatske*, 66(2), 53–77. <https://doi.org/10.30754/vbh.66.2.1091>
- Ekinović Micak, E., Knežević Cerovski, A., & Pancirov, P. (2023). Korporativna tijela u kontekstu normativnog nadzora: Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima (Pravilnik KAM) u AKM-zajednici. *Vjesnik Bibliotekara Hrvatske*, 66(2), 79–109. <https://doi.org/10.30754/vbh.66.2.1086>
- Vukadin, A., & Zore, L. (2023). Modeli opisa filmske građe u arhivima i knjižnicama: Usklađivanje u Pravilniku za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima. *Vjesnik Bibliotekara Hrvatske*, 66(2), 111–130. <https://doi.org/10.30754/vbh.66.2.1090>
- Pigac, S., & Rudomino, I. (2023). Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima i opis online neomeđene građe: Mogućnosti primjene u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. *Vjesnik Bibliotekara Hrvatske*, 66(2), 131–152. <https://doi.org/10.30754/vbh.66.2.1084>
- Miletić Drder, M. (2023). Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima i kartografska građa. *Vjesnik Bibliotekara Hrvatske*, 66(2), 153–170. <https://doi.org/10.30754/vbh.66.2.1081>
- Balog Vojak, J., Buzina, T., Ekinović Micak, E., & Vukadin, A. (2023). Testiranje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima. *Vjesnik Bibliotekara Hrvatske*, 66(2), 195–212. <https://doi.org/10.30754/vbh.66.2.1136>

Web-stranice <https://kam.hr> i <https://mdc.hr> osuvremenjuju se informacijama o aktivnostima vezanima uz razvoj i održavanje Pravilnika KAM.

Izrađen je informativni letak o Pravilniku KAM.

Obavljeno je **tehničko održavanje programskog rješenja**, dostupnosti sadržaja, funkcionalnosti i dizajna platforme na kojoj je Pravilnik objavljen (<https://pravilnik.kam.hr>).

Provedba: vanjska tvrtka

Administracija programa obuhvaćala je: izradu i usvajanje plana rada i troškovnika usklađenog s odobrenim sredstvima prema Ugovoru o korištenju sredstava MKM, izradu privremenog izvješća, organizaciju i izradu dokumentacije (poziva, dnevnog reda, priloga, zapisnika i dr.) za sastanke Stalnog odbora (ukupno 4 sastanka), izradu plana rada, financijskog plana i ostale dokumentacije za prijavu na Poziv za javne potrebe u kulturi MKM u 2024